

Termíny:

tr: şart kipi, dilek kipi

cs: podmiňovací způsob, kondicionál

en: conditional

biblio:

Ersen-Rasch 2017, 233-248

Ketrez 2012, 119-123

Kučera 2014, 217-220, 223

1. Tvary kondicionálu -se a -seydi

osoba	-se	neg	Q
1sg	<i>gitsem</i>	<i>gitmesem</i>	<i>gitsem mi?</i>
2sg	<i>gitsen</i>	<i>gitmesen</i>	<i>gitsen mi?</i>
3sg	<i>gitse</i>	<i>gitmese</i>	<i>gitse mi?</i>
1pl	<i>gitsek</i>	<i>gitmesek</i>	<i>gitsek mi?</i>
2pl	<i>gitseniz</i>	<i>gitmeseniz</i>	<i>gitseniz mi?</i>
3pl	<i>gitseler</i>	<i>gitmeseler</i>	<i>gitseler mi?</i>

osoba	-seydi	neg	Q
1sg	<i>gitseydim</i>	<i>gitmeseydim</i>	<i>gitse miydim?</i>
2sg	<i>gitseydin</i>	<i>gitmeseydin</i>	<i>gitse miydin?</i>
3sg	<i>gitseydi</i>	<i>gitmeseydi</i>	<i>gitse miydi?</i>
1pl	<i>gitseydik</i>	<i>gitmeseydik</i>	<i>gitse miydik?</i>
2pl	<i>gitseydiniz</i>	<i>gitmeseydiniz</i>	<i>gitse miydiniz?</i>
3pl	<i>gitseydiler</i>	<i>gitmeseydiler</i>	<i>gitse miydiler?</i>

2. Práci užití kondicionálu -se a -seydi

Přípony -se a -seydi se používají pro vyjádřování pracích vět typu: „Kéž by / kdyby...“ a „Kéž by / kdyby byl (býval)...“.

P1 *Yarasa adam olsam.*

„Kdybych se tak stal batmanem.“

P2 *Yarasa adam olarak doğsaydım.*

„Kdybych se tak byl býval narodil batmanem.“

Práci věty jsou ve většině případů doplněny slovem *keşke* “kéž“, které stojí na začátku věty.

P3 *Keşke daha erken gelse.*

„Kéž by přišel dříve.“

P4 *Keşke gelmeseydim.*

„Kéž bych nebyl býval přijel.“

Práci význam poznáme často podle toho, že oproti větám s podmiňovacím významem, jde o jednoduché (hlavní) věty.

P5 *(Keşke) şuan kapı çalsa ve sen gelsen.*

(přání)

„Kéž by tak teď někdo zaklepal a vešel bys ty.“

P6 *Şuan kapı çalsa ve sen gelsen, döverdim seni.*

(podmínka)

„Kdyby teď někdo zaklepal na dveře a byls to ty, zmlátil bych tě.“

- P7 *Keşke gelecek hayatımda tek boynuzlu at olsam.*
„Kéž bych byl v příštím životě jednorozec.“
- P8 *Keşke öğretmen bugün ev ödevi vermese.*
„Kdyby tak dnes učitel nedal žádný domácí úkol.“
- P9 *Ah, hayatımda 5 sene geri gidebilsem.*
„Aj, kdybych se tak mohl vrátit v životě o pět let zpátky.“
- P10 *Elif Şafak: Savaş insanı her şeyi öğretir. Bir de barış içinde yaşamayı öğretse.*
„Válka člověka všechno naučí. Kdyby tak naučila i žít v míru.“
- P11 *Keşke sizi ne kadar seviyorum bilseydiniz.*
„Kdybyste tak byli věděli, jak moc vás mám rád.“
- P12 *Bari adını doğru yazsaydın.*
„Kdybys alespoň napsal správně své jméno.“

Přípona *-seydi* často vyjadřuje lítost.

- P13 *Keşke gelmeseydim bu yalan dünyaya.*
„Kéž bych nebyl býval přišel na tento prolhaný svět.“
- P14 *İkinci elden bilgisayar satın aldım. Keşke almasaydım!*
„Koupil jsem si počítač z druhé ruky. Kéž bych si ho nebyl býval koupil!“
- P15 *Kapalıym ama keşke hiç kapalı olmasaydım.*
„Nosím šátek, ale kéž bych nikdy nezačala.“

Otázky s kondicionálem mají význam „Mám ...?"/ „Co kdybych...?“ a často jsou doplněné slovem *acaba* „zdalipak, jestlipak“ a ještě více posiluje váhání.

- P16 *Gitsem mi kalsam mı?*
„Should I stay or should I go?“
- P17 *Ne yazsak buraya?*
„Co bychom sem napsali?“
- P18 *Güneş görünce “Sahilde yürüsek mi acaba?” dedik.*
„Když jsme uviděli sluníčko, řekli jsme si: „Co kdybychom se prošli na pláži?“
- P19 *Yoksa ona hiçbir şey sormasalar mı?* (Kuç)
„Anebo by se ho na nic ptát neměli?“
- P20 *Nasıl desem?* (Kuç)
„Jak bych to jen řekl?“